

LIDÉ

Dva noví ředitelé na ministerstvu

Za ministra Josefa Dobeše se lidé v klíčových funkcích měnili jako na běžícím pásu – nové figury přicházely, staré musely odejít. Stávající šéf resortu školství Petr Fiala volí trochu jinou strategii: na ministerstvu vznikají zcela nové posty. Do čerstvě vytvořené pozice vrchního ředitele pro operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost nyní nastoupil Štěpán Šmejkal. Ani ne třicetiletý absolvent Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity, který má zkušenosti s poskytováním poradenství při čerpání eurodotací, uspěl v otevřeném výběrovém řízení mezi šesti kandidáty. Štěpán Šmejkal se nyní stal přímým nadřízeným Hany Podubecké, která je spojena se zastavením toku europeněz. Podubecká už počátkem září veřejně oznámila, že na konci měsíce opustí funkci ředitelky tohoto operačního programu. Dosud to ale neudělala a zcela odejít se nechystá ani 30. 9. „Nadále bude působit na ministerstvu z důvodu předávání agendy,“ uvádí mluvčí ministerstva Hynek Jordán. A ještě druhá novinka: Do nově vytvořené funkce vrchního ředitele operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace nastoupil Jan Kříž. Byl vlastně povýšen, dosud na ministerstvu zastával funkci ředitele tohoto operačního programu. Kdo ho tam nahradí? „O tom zatím není rozhodnuto,“ uvádí mluvčí Radek Melichar. hev

Čeští studenti soutěží v Bratislavě

Tři české naděje se pokusí uspět na soutěži mladých vědců *European Union Contest for Young Scientists* na Slovensku. Přihlášeno je 83 projektů ze 37 zemí EU. Soutěžit bude Martin Bucháček s projektem, který zpracoval jako student Gymnázia Ludka Pika v Plzni, seznámí ostatní se základními poznatky a aplikacemi geometrie hmotného bodu. Mobilní telefon s dotykovým displejem, který sám navrhl, sestavil a naprogramoval, představí Adam Heinrich z Mendelovy gymnázia v Opavě. Třetí projekt je práce studentky Elišky Zlámalové z pražského Gymnázia Nad Stolou. Jde o vývoj metody pro monitorování molekulární podstaty vzniku závislosti na drogách. Studentka hledala důležité signální látky. hev

Pátáky matematika ještě baví

Praha v testování žáků poněkud vyčnívala, Ústecký kraj skončil na chvostu, ale rozdíly nebyly výrazné

RADKA KVAČKOVÁ

Celoplošné testování žáků pátých a devátých tříd a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, které se konalo v květnu, splnilo očekávání. Tvrdí to závěrečná zpráva, kterou dala Česká školní inspekce jako organizátor akce k dispozici na konci minulého týdne.

Připomeňme, že účelem celoplošného testování je cosi jako kontrola, zda se děti ve školách, které dostaly v poslední době hodně volnosti, naučí to, co se považuje za důležité. Výsledky mají přitom poskytnout informaci hlavně školám samotným. A také rodičům.

Poskytly? „Pro naši školu bylo porovnání našich výsledků s těmi celostátními velmi zajímavé,“ říká ředitel Základní školy v Trhových Svinech Jan Mikeš. „Bojujeme tu s velkým odlivem žáků na víceleté gymnázium, a proto nás příjemně překvapilo, že jsme se, přestože třetina nejlepších žáků odešla, udrželi i v deváté třídě na průměru České republiky.“

Také ředitel pražské Základní školy Londýnská Martin Ševčík přiznává celoplošnému testování užitečnost. „Až dosud jsme k tomu, abychom získali vnější pohled na vzdělávací výsledky, využívali testů soukromé společnosti Scio a byli jsme s nimi spokojeni. Za ty jsme ovšem platili,“ vysvětluje Martin Ševčík. Kdyby bylo na řediteli, ještě by si pro porovnání párkrát Scio objednal. „Ale oni už se kvůli tomu, že testuje stát, soustřeďují na trochu jiné věci,“ konstatuje.

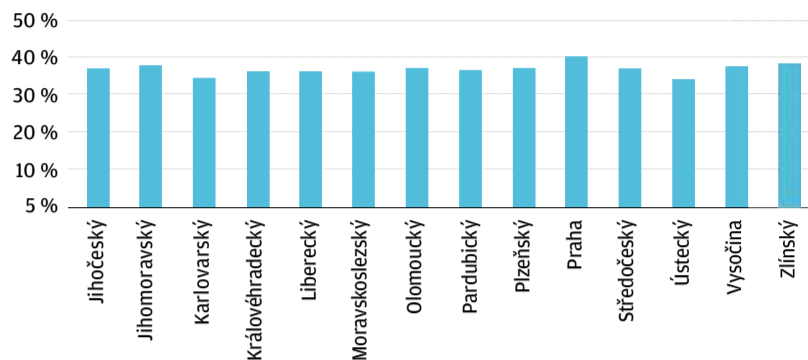
Žebříčky nechceme

Výsledky testů uvítali také někteří rodiče. „Bylo pro mě zajímavé zjistit, jak si škola, kam chodí moje dítě, stojí vůči ostatním školám, jak si stojí třída vůči druhé paralele a konečně jak si syn stojí v matematice, češtině a angličtině,“ říká matka jedenáctiletého Tomáše Kateřina Pecková.

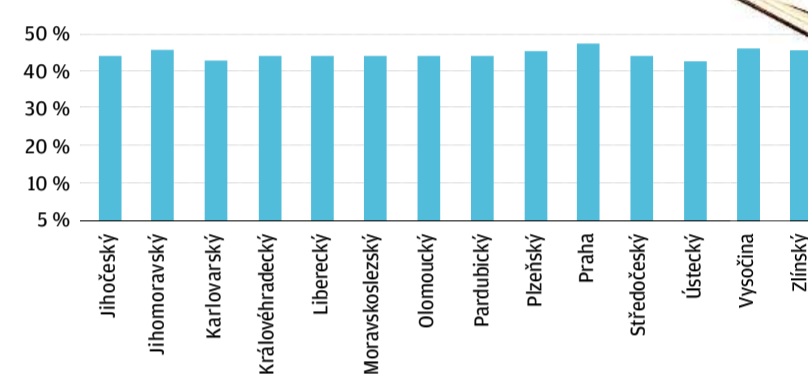
Nejen inspekce, ale i ředitelé škol se však tvrdě brání sestavování žebříčků. „Nepracujeme totiž ve stejných podmínkách,“ připomíná ředitel pražské Základní školy Jižní IV Daniel Kaiser. „A může se stát, že škola, která skončí pod průměrem, dala svým žákům pocházejícím třeba ze sociokulturně znevý-

Výsledky celoplošného testování žáků

Průměrná úspěšnost žáků v krajích - matematika, 5. ročník

Průměrná úspěšnost žáků v krajích - čeština, 9. ročník

hodněného prostředí ve skutečnosti víc než ta, která nabrala děti s motivujícím záměrem,“ argumentuje. Zároveň vyjadřuje obavu, že například regionální politici budou mít tendenci cosi jako žebříčky žádat.

Výraznější rozdíly jsou pouze v němčině

O tom, co přineslo první plošné testování jedenáctiletých a patnáctiletých školáků celkově, se ze zprávy nedočítáme mnoho překvapivého. Ano, je přirozené, že patnáctiletí žáci víceletých gymnázií uspěli lépe než žáci devátých tříd. Přesto se ukázalo, že asi třetina gymnazistů uspěla stejně jako ti lepší žáci v devátých třídách základních škol.

Rozdíly celkové úspěšnosti mezi jednotlivými kraji nejsou tak velké, jak by někdo čekal. Ano, Pra-

ha poněkud vyčnívá, Ústecký kraj je na tom hůř, ale to není nic nového. Spíše než samotné regionální hledisko se totiž do výsledků promítá rozdílná ekonomicko-sociální situace v jednotlivých krajích a rozdílné zastoupení testovaných víceletých gymnázií. Když vezmeme v úvahu jednotlivé předměty, jsou největší odlišnosti ve výsledku testu z němčiny. Praha tam výrazně exceluje.

Zajímavější jsou odpovědi žáků na některé otázky, které dostali, ještě než se pustili do řešení úloh.

Mimo jiné mohli vyjádřit svůj vztah k jednotlivým předmětům. Ze srovnání předmětů vyšla nejlepší matematika v páté třídě (průměrná „známka“ 1,74 – když hodnotíme jako ve škole, tedy jednička je nejlepší), naopak nejhůře ma-

tematika v deváté třídě (2,12). V páté třídě mají žáci matematiku relativně v oblíbenosti, v deváté třídě už tomu zdaleka tak není. Posun stejným směrem, i když není tak výrazný, je patrný i u češtiny a angličtiny.

Pozor na srozumitelnost

Česká školní inspekce si v závěrečné zprávě, kterou zveřejnila v pátek, pochvaluje: „Zkouška ověřila, že je možné připravit testy odpovídající byt i ne zcela dopracovaným standardům základního vzdělávání. Ukázala, jakými formami úloh je možné (a naopak méně vhodné) jednotlivé dovednosti a vědomosti testovat, jak je třeba před příští celoplošnou zkouškou žáky na řešení úloh připravit, jaká preventivní opatření je třeba udělat v testovací aplikaci i jaké postupy pro vyhod-

nocení výsledků testování připravit a použít.“

Inspekce ovšem zároveň přiznává, že pro celostátní testování v letošním školním roce musí některé věci dotáhnout. „U žáků pátých tříd je třeba věnovat pozornost především srozumitelnosti a stručnosti zadání,“ píše se v závěrečné zprávě. Ukázalo se totiž, že delší zadání deformuje výsledky. Promítá se do nich třeba rozdílná rychlost čtení, komplikace mohou způsobit i grafické prvky v úlohách (jakkoli jejich zařazení test zlidštuje). „U žáků devátých tříd je třeba zvážít, zda výběrem námětů pro úlohy není možné přitáhnout více pozornost školáků k řešení úloh,“ navrhuje zpráva.

Pro úspěšné spuštění testování v ostrém provozu od roku 2014 je rovněž nezbytné dopracovat vzdělávací standardy.

Zdroj: ČSÚ
Foto: Shutterstock / hell

Manažeri i podnikatelé

Manažerské vzdělávání by mělo reflektovat potřeby manažerů i podnikatelů. Obojí se snažíme u našich studentů rozvíjet alespoň tak, jak nám to umožňuje prostředí školy.

ALENA HANZELKOVÁ
BIBS

Mezi tím, jak dělají byznys manažeri a podnikatelé, je tradičně významný rozdíl, což mapují i různé zahraniční výzkumy. Naše zkušenosti ale ukazují, že v dnešní době je potřeba oba přístupy skloubit dohromady. Z toho důvodu se snažíme studenty na BIBS – vysoké škole připravovat tak, aby v sobě rozvinuli podnikatelskou flexibilitu, která však bude zároveň dostatečně podložena manažerským know-how.

Podnikatelé dělají byznys typičtěji na základě intuice, podstatně více organicky – improvizují, zkoušejí, co zafunguje, svůj přístup k podnikání staví na neustálých změnách. To jim dává velkou výhodu, protože jsou schopni dobře fungovat v nejistých, špatně strukturovaných i špatně predikovatelných, rychle se měnících podmínkách. Manažeri se naopak, asi i díky formálnímu vzdělání, které mají, při ří-

zení firem podstatně více spoléhají na tvrdá data, racionální rozhodování, systémy a zavedené postupy.

Nelze říct, že by jeden nebo druhý přístup byl lepší nebo horší. V některých situacích, třeba při vyhledávání příležitosti na vysoce dynamických trzích, lépe funguje podnikatelská intuice než formalizované systémy. Na stranu druhou pro dennodenní řízení je zase efektivnější strukturovaný přístup, který je vlastní manažerům.

Obstát v nejistém prostředí

Tržní prostředí v globální ekonomice se ale v posledním desetiletí radikálně mění a klade čím dál tím větší nároky jak na manažery velkých nadnárodních společností, tak na podnikatele. Aby v tomto rychle se měnícím a zároveň nejistém prostředí obstáli, musí se klasičtí manažeri naučit využívat silných stránek svých podnikatelských kolegů. Musí umět flexibilně reagovat a využívat pro rozvoj byznysu změny. Musí se umět rychle a flexibilně intuitivně rozhodovat i tam, kde tvrdé informace chybí. A musí umět improvizovat tam, kde nelze spolehlivě plánovat kvůli vysoké dynamice prostředí.

Stejně tak podnikatelé – ti se na druhou stranu musí učit strukturované racionální přístupy manažerů, které jsou v některých oblastech, jež podnikatelé zatím řídí spíše improvizovaně, efektivnější. Dynamické prostředí bude totiž klást na efektivitu jejich firem čím dál tvrdší nároky a bez rutinního zvládnutí postupů při řízení firem si podnika-

telé zbytečně svazují ruce operativou.

Je zkrátka potřeba, aby si manažeri i podnikatelé osvojili oba přístupy, a byli tak schopni při řízení firem flexibilně využívat oba podle toho, co je kde lepší a efektivnější. Pro to, aby byli schopni flexibilně svůj přístup k řízení firmy měnit a skákat z jednoho břehu (podnikatel) na druhý (manažer), je tedy nutné, aby se obě skupiny lidí z byznysu učily oba přístupy již při svém vzdělávání.

Rada podnikatelů říká, že se se svými tradičními dovednostmi narodili a že je člověk buď má, nebo nemá. My na BIBS – vysoké škole si ale myslíme, že by manažerské vzdělávání mělo reflektovat potřebu jak manažerů, tak podnikatelů. A snažíme se obojí u našich studentů rozvíjet alespoň do té míry, jak to v rámci školní lavice rozvíjet lze. Přírodné je například už jen to, že do našeho MBA nastupují jak úspěšní podnikatelé, tak i úspěšní manažeri. Obě skupiny máme také zastoupené mezi

lektory. V diskusích se tak obohacují a učí se od sebe navzájem. Tyto vlastnosti přirozeně rozvíjí i to, jakým způsobem sami lektori vyučují, zda tradičně, nebo inovativně. I inovativnost výukových metod se proto snažíme u našich lektorů rozvíjet.

Autorka je ředitelkou pro akademický rozvoj a kvalitu BIBS – vysoké školy

Proč nemícháme obory?

Právo a ekonomie se na českých vysokých školách vyučují odděleně, což je škoda. Při pokusech o akreditaci totiž specialistům znalým pouze klasických oborů vždy „něco“ chybí či „něco“ přebývá.

JOSEF ŠÍMA
CEVRO Institut

Za několik dnů se dožívá osmdesátiletých bývalý děkan právnické fakulty Yaleovy univerzity a dlouholetý soudce amerického odvolacího soudu profesor Guido Calabresi.

Profesor Calabresi patří spolu s Ronaldem Coasem, nositelem Nobelovy ceny za ekonomii, k zakladatelům multidisciplinárního přístupu ke studiu práva a ekonomie. Přestože základy tohoto směru byly položeny již před více než půl stoletím, do České republiky tento moderní proud studia společnosti proniká jen s velkými obtížemi.

O vztahu mezi ekonomikou a právem se vesměs hovoří pouze v souvislosti s ekonomickou transforma-

ci v 90. letech, kdy údajně ekonomové právníkům nenaslouchali a výsledkem toho bylo podcenění významu tvorby kvalitního právního rámce, z čehož plynula slabá vymahatelnost práva, rozmach korupce a zuboštění některých podnikavců způsoby, jež nemají v civilizované Evropě co dělat. Plody tohoto nedocnění vztahu mezi ekonomikou a právem tak patrně sklízíme doposud.

Je dnes situace lepší? Proměnil se za dvacet let způsob, jakým je na českých fakultách vyučována vztah mezi právem a ekonomikou? Promítly se v Čechách do výuky průlomové poznatky profesora Calabresioho, jež se jinde po Evropě a ve Spojených státech staly nutnou součástí vzdělání každého právníka i ekonomů?

Jednoduchá odpověď je „nikoli“. Student může při (více než) trošce štěstí narazit – a to spíše na ekonomických než na právnických fakultách – na kurz věnující se tomuto tématu, ale to je vše. Získat systematické mezioborové vzdělání nelze.

Dle mého názoru je důvodem nikoli nedostatek pokusů o nabídnutí takového inovace českým studentům ze strany těch, kteří studovali ekonomii a právo v zahraničí a chtějí nový obor přinést na domácí půdu, ale setrvačnost starého pohledu na tyto disciplíny, který „míchání“ oborů není nakloněn. Při pokusech o akreditaci vždy specialistům znalým pouze klasických oborů „něco“ chybí či „něco“ přebývá. Právníkům, již musí udělením akre-

ditace umožnit vznik nového oboru, se zdá, že studium ekonomie pouze odvádí studenty od studia klasických právních disciplín, a proto se zdá, že by bylo třeba „nový“ obor podpořit. Specialisté ekonomové, kteří musí učinit totéž, mají obdobný pocit, pouze jaksí „obrácené“ – nač prý bude ekonomovi tolik práva, když je spousta potřebných disciplín v rámci čistě ekonomie, jež je třeba zvládnout a na které v „kombinovaném“ oboru nezbylo místo?!

Jaký je výsledek? Nové obory, které by mohly zvýšit pestrost nabízených vysokoškolských programů, nevznikají a český student nemá možnost získat znalosti, jež jsou studentům v zahraničí nejen dostupné, ale jsou navíc považovány za nezbytné nutné. Navíc, když právníci a ekonomové spolu stále nemluví, a to ani na akademické úrovni, má to nutné dopady i při provádění hospodářské politiky či návrzích případných reformních kroků.

Jedinou dobrou zprávou tak je, že profesor Calabresi přijíždí oslavit své jubileum do Prahy a mezi gratulanty, kteří na konferenci věnované odkazu jeho díla vystoupí, bude celá řada světově proslulých profesorů, již se spojení práva a ekonomie nebojí, právě naopak!

Autor je profesorem ekonomie a rektorem vysoké školy CEVRO Institut. Reakce a postřehy k rubrice Hydepark můžete posílat na e-mailovou adresu akademie@lidovky.cz

HYDE park